

Landmand Hans Otto Sørensen, "Ullerup", Ullerupvej 91, 6780 Skærbæk. Tlf.nr. 7475 2262 & 7375 2262 Mobil 40822262. Fax. 74750088.

E-mail hos.ullerup@mail.dk

19.01.2012

Folketinget,
Christiansborg, herunder Miljøudvalget og Landbrugsudvalget

Og

Naturstyrelsen,
Haraldsgade 53,
2100 København Ø

Og

Tønder Kommune,
Kongevej 57,
6270 Tønder

Klage over vedtagelsen og gennemførelsen af vandplanerne.

Jeg er landmand i det vestlige Sønderjylland, og har jord, der direkte eller indirekte afvandes til følgende vandløb: Brede Aa, Brede Aa's døde arm, Midtrenden, Skifler, Sølbækken, Brøns Aa, Hørmols.

Jeg vil hermed klage over vedtagelsen og gennemførelsen af disse planer med følgende nedenstående begrundelser. Jeg skal samtidig bede om, at loven tages af bordet igen.

1. Det faglige grundlag for planerne er ikke i orden. Det er meget tydeligt, at der ikke er foretaget en grundig faglig udredning for hvert enkelt vandløb før vedtagelsen.
2. Der er ikke foretaget en vurdering af konsekvenserne for det enkelte vandløb af planernes gennemførelse.
3. Der er ikke foretaget nogen vurdering for af konsekvenserne for de enkelte berørte lodsejere. En del af disse vil nu blive tvunget fra hus og hjem, dels fordi deres indtægtsgrundlag hastigt vil smuldre, dels fordi deres jord mister en meget betydelig del af sin værdi, måske mere end 2/3 dele af værdien. Der er derefter ikke længere sikkerhed for lånene i ejendommen og ejeren vil være insolvent.
4. Der er ikke inddraget relevant viden om de forøgede nedbørsmængder. De fleste vandløb har fået deres nuværende dimensioner og regulativ i 40'erne, 50'erne eller 60'erne. Siden er den årlige nedbørsmængde øget med 60 mm, ja i områder som vores endnu mere. Samtidig er forekomsten af ekstrem nedbør også øget. Der er således behov for større dimensioner i vandløbene og bedre oprensning, ikke det modsatte.
5. Der anvendes ikke samme målestok i Danmark og de andre EU-lande. Jeg er lige kommet hjem fra Tyskland, hvor sidste års store vandproblemer nu får myndighederne til

- åbent at drøfte behovet for bredere og dybere vandløb og bedre oprensning (som i forvejen er meget bedre end i Danmark).
6. Der er ikke taget hensyn til, at måske 90 % eller flere af vandløbene i Danmark er modificerede eller stærkt modificerede og derfor slet ikke skulle med i vandplanerne.
  7. Det er meget tydeligt, at de, der har udarbejdet disse planer, ikke har et særligt indgående kendskab til vandløbenes dynamik, til landbrugsdyrkning, til fiskeri og andre helt relevante forhold.
  8. De afholdte høringer overholder ikke de forvaltningsmæssige regler for god embedsmandsskik og god forvaltning. Der er foretaget indgreb over visse lodsejere uden at de er blevet behørigt informeret. Den enkelte har selv skullet finde ud af, at han ville blive ramt og i givet fald hvordan. Det materiale, der har været på Naturstyrelsens hjemmeside har været meget svært tilgængeligt, og meget mangelfuldt, ligesom hjemmesiden i sin opbygning har fordret et meget indgående kendskab til IT. Det kan kun efterlade det indtryk, at det skulle være så svært, at kun ganske få ville kunne trænge igennem. Det er på den måde lykkedes Naturstyrelsen at fratage mange landmænd og lodsejere deres helt elementære rettigheder.
  9. I de fleste tilfælde fremgår det heller ikke af det materiale, der er stillet til rådighed (hvis man da overhovedet kunne finde rundt i det), hvilke foranstaltninger, der helt konkret ønskes gennemført. Det er ikke muligt at gennemføre en høringsrunde, og gennemføre en lovgivning, når det ikke helt konkret af materialet fremgår, hvilke foranstaltninger, der agtes gennemført.
  10. Specielt i anden høringsrunde har svarfristen været alt for kort og helt klart ulovlig. Der var også til den anden runde indføjet en række ændringer, også for mange af "mine" vandløbs vedkommende, der er meget vidtgående og også her vil ødelægge en del værdifuld landbrugsjord for os. Jeg mener, at alene som følge af denne ulovlige korte frist, skal vandplanerne helt tages af bordet. En sådan lovgivning, der vil ødelægge fremtiden for mange danske landmænd, må ikke hastes igennem på dette, ulovlige grundlag.
  11. De landmænd, der har indsendt høringssvar, er ikke blevet ordentligt behandlet. Det er mit klare indtryk, at de enkelte høringssvar ikke har været genstand for en seriøs behandling og vurdering, ligesom der indtil dato ikke er kommet et eneste svar til mig på de forhold, som jeg har fremført i mine høringssvar.
  12. Hvis disse planer føres ud i livet, er det min vurdering, at det alene her på ejendommen vil koste os et anseligt millionbeløb. Vi har derfor intet andet valg end at anlægge sag mod staten overfor dette uhyrlige overgreb.

Jeg skal som yderligere begrundelse for de ovenfor anførte punkter fremføre følgende:

Beskrivelse af konsekvenserne vedr. ændret vedligeholdelse for alle vandløb, ophør af vedligeholdelse, øget vandstand, fjernelse af vandløbsbevarende spærringer, okkerbekæmpelse, mm som er angivet i Naturstyrelsens vandplaner.

Processen.

Den proces, der har været omkring høring af de fremlagte vandplaner er et eksempel på ekstrem dårlig offentlig forvaltning. Der har ikke været en ordentlig, personlig information til de enkelte berørte, og der har ikke været et let tilgængeligt, let overskueligt offentligt materiale. Med den nuværende udformning af vandplanerne er der ikke muligt at forstå, hvilke indsatser, der skal udføres, hvor og hvornår det skal ske. Selv med støtte i Naturstyrelsens hjemmeside, som i øvrigt er meget svært tilgængelig i sin opbygning, og mest egnet for nørder, er det særdeles vanskeligt, om ikke umuligt at få klarhed over hvad der skal ske ved de enkelte vandløb, søer etc. Det har derfor været umuligt at komme med klart og præcist høringssvar.

Planerne er ganske uoverskuelige, og bærer præg af en politisk ideologisk tankegang. Det er ligeledes tydeligt, at der hos ophavsmændene/kvinderne savnes de mest elementære kundskaber om forholdene i det vestlige Sønderjylland, og betydningen af ordentlig afvanding af landbrugsjorden, og der savnes indsigt i de økonomiske forhold i landbruget, ligesom også det tydeligt skinner igennem, at der er et ringe detailkendskab til de vandløb, som vandplanerne omfatter. Og ligeledes, at forfatterne savner de mest elementære kundskaber indenfor vandløbsdynamik, erosion, og andre hertil relaterede emner.

Det er således ganske forfærdeligt, at en lang række landmænd skal have deres fremtidige tilværelse ødelagt, på et så katastrofalt ringe grundlag.

Der er tale om, at der nu skal laves det største landbrugsøkonomiske forsøg i Danmark, iscenesat af folk, der ikke har nogen indsigt i landbrugets forhold, og uden tanke for konsekvenserne for de berørte landmænd, for beskæftigelsen og Danmark.

Hovedsynspunkt:

Vandplanerne skal trækkes tilbage. Der skal udarbejdes et nyt grundlag, der bygger på de faktiske forhold. Der skal laves grundige undersøgelser, og der skal inddrages folk med en grundlæggende viden allerede fra starten.

Sekundært:

Såfremt der herefter skal ske ændringer af forholdene langs vandløbene og søerne, skal dette ske mod fuld erstatning til de berørte, hvor alle forhold inddrages i vurderingen, herunder også den samlede værdiforringelse af ejendommen. Erstatningen skal være som en engangserstatning, altså ekspropriation.

Beskrivelse:

Afvanding af landbrugsjorden er helt fundamentalt for en god landbrugsdrift, for godt landmandskab, for en effektiv udnyttelse af alle indsatte ressourcer, og i sidste ende for en rentabel drift med en sund økonomi i de enkelte landbrug. En effektiv afvanding er således helt essentiel for store dele af dansk landbrugs fortsatte beståen.

Gennem hundreder af år har dette været en kendsgerning, som mange generationer af landmænd, indsigtsfulde og fremsynede politikere og embedsmænd har kunnet forholde sig positivt til, og dermed sammen skabt grundlaget for det landbrug, som vi kender i dag med en meget effektiv og positiv udnyttelse af alle indsatte ressourcer.

Hvis vi i fremtiden skal have et landbrug i Danmark, er det bydende nødvendigt, at alle beslutninger vedrørende afvanding, vandløbsvedligeholdelse, vandstande og andre relaterede emner baseres på velunderbyggede landbrugsmæssige, biologiske og naturmæssige fakta.

Ingen lovgivning eller andre politiske beslutninger kan således sætte sig ud over disse kendsgerninger uden at det vil få meget markante følgevirkninger for det danske landbrug og dermed for det danske samfund.

Med de forslag, som nu er vedtaget, har man set stort på disse kendsgerninger. Det er helt åbenbart for os, at der ikke er foretaget de fornødne faglige vurderinger, hvor alle forhold er taget i betragtning. Det er ligeledes ganske åbenbart, at mange af de vedtagne forslag bygger på forkerte eller helt manglende forudsætninger.

Det er ligeledes ganske åbenbart, at undersøgelserne omkring det enkelte vandløbs konkrete biologiske og økologiske tilstand i mange tilfælde er særdeles mangelfulde eller forkerte, ligesom der savnes konkrete beregninger for hvert enkelt vandløb for, hvad konsekvenserne vil være for de arealer, der afvandes til disse.

Og det er således åbenbart, at konsekvenserne for landbruget og for samfundet ikke er beregnet korrekt, men er langt undervurderet. Gennemføres disse forslag vil en lang række landbrug lukke, idet dette bliver det halmstrå på kamelens ryg, som endeligt knækker denne.

Og det virker som om forfatterne tror, at mad på bordet, og varme i huset, er en given ting, der kommer helt af sig selv, som sendt fra himlen. Hvis produktionen i dansk landbrug nedsættes, og det vil de fremsatte forslag med sikkerhed medføre, er der nogen, der skal betale prisen. Der vil være nogen, der ikke længere får nok mad. Nok ikke i Danmark, men måske vil nogle små barneøjne i et fjernt og fattigt, støvet land komme til at se meget længe og måske forgæves efter det lille måltid, der kan fylde lidt i den slukne mave.

Landbruget i vort område – det vestlige Sønderjylland:

Husdyrhold – især kvægbrug – og avl af foder til disse, udgør ryggraden i landbruget og i samfundet i vort område. Der er en stor og tæt bestand af husdyr over hele området, og næsten alle større landbrug har besætning eller har aftaler om modtagelse af husdyrgødning.

Mange landbrug har således i underkanten af det nødvendige harmoniareal i eget jord, men har enten forpagtninger eller aftaler om overførsel af husdyrgødning, og kan på den måde opfylde kravene til harmoniareal. Disse krav er nyligt blevet skærpede for kvægbrugets vedkommende, ligesom der ved revurderinger af miljøtilladelser konstant forsvinder harmoniareal fra mange ejendomme. Ethvert tab af harmoniareal vil derfor være særdeles kostbart for det enkelte landbrug, og skal dækkes ind ved enten gylleaftaler, eller ved forpagtning eller nyindkøb af jord, hvis dette overhovedet er muligt – i modsat fald skal produktionen nedsættes. Uanset hvilken løsning der skal vælges, vil det blive kostbart og føre til en forringet økonomi for ejendommen i sin helhed.

Når arealerne oversvømmes, vil produktionen dale markant. Avl af højværdiafgrøder, af korn, raps og majs må opgives, og vil i stedet blive erstattet af lavproduktive varige græsmarker. Det vil give nogle voldsomme tab for den enkelte, og for lokalsamfundet, og det vil føre til et voldsomt fald i jordens værdi. Nogle jorder vil helt sikkert falde med 2/3 dele i værdi. Ligeledes vil det betyde, at effektiviteten i landbrugsproduktionen vil falde og at mængden af indsatsstoffer, gødning, brændstof, plantebeskyttelse, etc. vil stige, til skade for naturen.

Beskrivelse af vandløbene.

Overordnet set virker det som om, at den/de, der har lavet disse planer, er i besiddelse af intet eller kun et meget overfladisk kendskab til afvandingsforhold generelt, og stort set intet kendskab til afvandingsforholdene i dette område, og til den betydning, som effektiv afvanding har for landbrugsarealer.

Vort område af landet er karakteristisk ved, at landet generelt er meget fladt, og at de fleste vandløb derfor har ringe eller meget ringe fald. Samtidig ligger vi et af de mest nedbørsrige områder i landet, og **den årlige nedbør er øget med 30 mm de seneste 30 år, en udvikling, som klimaekspertene forventer, vil forsætte med stadig stigende nedbørsmængder i de kommende årtier, ligesom den blev øget med 30 mm i perioden forud herfor, ligesom forekomsten af ekstremnedbør er øget markant.**

De vandløb, vi har i dag, er typisk konstruerede i perioden mellem 1930 og 1970, og deres dimensioner og de tilhørende regulativer er beregnet ud fra den tids nedbørsforhold. Der er altså ikke taget højde for den større nedbørsmængde, der er kommet siden, og der er slet ikke taget højde kommende tiders øgede nedbørsmængder. Der vil derfor være behov for at se på de enkelte vandløbs vandføring i lyset af denne viden om de øgede afstrømninger.

Afvanding af meget flade arealer til vandløb med ringe fald kræver, at der altid er en god afstrømning i vandløb, og at grødevækst, tilgroning og tilsanding holdes nede. En effektiv oprensning i tide er derfor et ubetinget krav for at dette kan opfyldes.

Oprensningen skal ske maskinelt. Landbruget har generelt kun dårlige erfaringer med manuel oprensning, hvor vandløbet alt for ofte er helt tillukket med grøde igen kort tid efter oprensningen, hvorefter det skal gøres om igen.

Det er vigtigt af materiale vandring i vandløbene begrænses. Landbruget har her særdeles gode erfaringer med etablering af sandfang. Anlagt de rigtige steder i de rigtige dimensioner har dette givet meget gode erfaringer. Et eksempel herpå er sandfanget umiddelbart øst for Hedebovej i Tønder kommune ved Ullemølle Å, der virker særdeles godt. Det kan derfor anbefales, at dette virkemiddel bruges i betydeligt større omfang.

Mange af markerne er afvandede med dræn, der enten direkte eller gennem tilløb, har deres afløb til større vandløb. Disse dræn er nedlagt i markerne i tillid til, at de fortsat ville kunne finde afløb til de åbne vandløb. Hvis vedligeholdelsen indskrænkes og/eller vandstanden hæves i vandløbet, vil der ikke længere være afløb for drænene, og der vil komme betydelige problemer med gentagne oversvømmelser på de hidtil velafvandede marker. Fra landbruget må derfor kræves, at der fortsat er mindst uændrede afløbsmuligheder for drænene og fra alle åbne grøfter til de vandløb, som er omfattet af vandplanerne.

Det er derfor nødvendigt, at der for hvert enkelt vandløb bliver lavet en konkret undersøgelse af, hvad de foreslåede tiltag vil medføre for afvandingen for alle arealer, der direkte eller indirekte har deres afløb til disse.

Vurdering af særskilte forhold.

Ændret vedligeholdelse.

De naturgivne forhold i det vestlige Sønderjylland med generelt ringe højdeforskelle og dermed ofte et meget lille fald i vandløbene, stiller særlige krav til vandløbsoprensningen og -vedligeholdelsen. Der er i sådanne vandløb et ganske anderledes behov for vedligeholdelse end i vandløb med et stort naturligt fald. De meget større nedbørsmængder i denne del af landet virker i samme retning. Ligeledes betyder klimaændringerne med højere temperaturer en kraftigere grødevækst, der vil påvirke behovet for mere intensiv og tidligere grødeskæring.

Mange vandløb løber i deres opstrømsområder gennem meget sandede områder. Dette medfører materialevandring, som betyder sandaflejringer nedstrøms. Der er behov for, at sådanne aflejringer, sandbanker hurtigt fjernes. Ingen ændring af den normale vedligeholdelse må stille sig i vejen herfor, da bare en enkelt stor sandbanke kan forårsage oversvømmelser af mange hektarer, og måske tab i millionklassen for de berørte landmænd.

Tidspunktet for oprensning er også af stor vigtighed. Generelt må det siges, at vandløbsvedligeholdelsen bør foretages rettidigt, således at det sikres, at de på marken værende afgrøder kan høstes. Det betyder, at vi ikke kan acceptere, at der sker udsættelse af grødeskæringen til hen på efteråret.

Vandløbsvedligeholdelse bør foretages med gravemaskine og i mere vandfyldte vandløb med båd med grødeskærerdstyr. Sandbanker bør altid fjernes med gravemaskine. Manuel oprensning bør helt undgås. Den har vist sig at være meget lidt effektiv og meget meget dyr. En af grundene er sikkert også, at de mennesker, der bliver kommanderet ud at oprense vandløb opfatter dette som en personlig straf (hvilken opfattelse også deles af os andre), og derfor ikke er motiverede for at gøre en ordentlig indsats. Kun mennesker, der ikke har prøvet en iskold, regnfuld oktoberdag, at gå i et vandløb med en skovl, kan have en positiv opfattelse af dette arbejde. Der er absolut intet romantisk over dette arbejde, som i sin sidste konsekvens fører til hurtig fysisk nedslidning og tidlig ælde, **se blot hvordan det gik med arbejdsmandene i generationen før vores.**

Det er ligeledes meget vigtigt, at bunden i vandløbet ikke hæves, idet der så ikke er afløb for drænene eller for de vandløb, der munder ud i det vandløb, der har fået hævet vandstanden. Vi må således meget klart afvise, at der indføres større tolerancer for bundkvoterne i forhold til de nuværende regulativmæssigt bestemte.

En anden metode, som burde overvejes, er at skabe vandløb med en dobbelt profil, altså egentlig lægge vandløbene dybere ned og i to anlæg. Denne metode er dog alene anvendelig på vandløb med et betydeligt fald.

I øvrigt virker det som om, at forfatterne af oplægget er af den overbevisning, at Tønder Kommune foretager en overivrig oprensning af vandløbene. Dette er ingenlunde tilfældet.

Tværtimod er Tønder Kommune i almindelighed ikke særlig meget på forkant med oprensningen, som efter landbrugets opfattelse tit lader en del tilbage at ønske.

Hvis der kommer forslag om konkrete ændringer i vandløbsvedligeholdelsen for et vandløb, må det kræves, at lodsejerne på et meget tidligt tidspunkt informeres gennem et personligt brev, og inddrages i processen, og at der udbetales en fuldstændig og kontant erstatning.

Hævning af vandstanden.

Som udgangspunkt må landbruget helt afvise hævnning af vandstanden i vore vandløb. Det vil for de fleste vandløbs vedkommende betyde, at store landområder bliver vandlidende med hyppige oversvømmelser, og almindelig dyrkning må derfor opgives. Det er nødvendigt her at påpege, at hvis en kornafgrøde går under vand bare en gang i vækstsæsonen, ja så er den ødelagt. En udvikling med højere vandstand og hyppigere oversvømmelser vil få meget voldsomme konsekvenser for de landbrug, som det berører, og vil medføre betydelige erstatningskrav fra de berørte landmænds side.

I det vestlige Sønderjylland har vi med den store bestand af husdyr brug for hver eneste hektar landbrugsjord, og det kan ikke accepteres, at der skal afgives jord alene ud fra politisk ideologiske hensyn. Disse forslag i vandplanerne er at ligne med inddragelse, ekspropriering af vores jord; konsekvenserne er for os de samme.

Hvis vandstanden ønskes hævet, kan det derfor alene ske på basis af frivillige aftaler, som efter en grundig og gennemskuelig proces, hvor alle fakta er på bordet, og hvor samtlige berørte lodsejere tilslutter sig en frivillig aftale.

Fjernelse af spærringer.

Der er stillet forslag om fjernelse af spærringer i nogle vandløb. Nu er spærringer jo et meget værdiladet udtryk (et meget negativt værdiladet udtryk). Ordet spærring er derfor ikke særlig velegnet til at forstå, hvad dette handler om. I de vandløb, hvor der er indbygget et større eller mindre styrt, er dette sket efter moden overvejelse, og på basis af årtiers erfaringer. De styrt, der er tilbage, er alle på steder, hvor der er fare for brederosion, især i områder, hvor jordbunden er meget let. Et styrt er en god og effektiv måde at begrænse erosionen på. Rigtigt anlagt hindrer de heller ikke fisk og andre dyrs passage i vandløbene, idet der altid vil være perioder, hvor vandstanden er så høj, at styrtet kan passeres.

Overordnet set må landbruget derfor modsætte sig, at styrtene (spærringerne) fjernes. De vil måske nogle steder kunne erstattes af stenstryg, men virkningen heraf må nøje vurderes i hvert enkelt tilfælde, og i de tilfælde forhandles på plads med lodsejerne.

Fjernelse af mange spærringer vil således føre til øget brederosion og dermed øget forurening med fosfor.

Restaurering af vandløbene.

Det er ikke umiddelbart klart af vandplanerne, hvad dette omfatter og hvad dette indebærer for de enkelte vandløb. Der gives ikke nogen umiddelbare anvisninger på, hvad der skal forstås ved restaurering af et vandløb.

Hvis der herved forstås genslyngning af vandløb, er det meget væsentligt at forstå, at dette er et meget omfattende indgreb i vandløbet og for de lodsejere, der er afhængige af en god og effektiv afvanding af deres marker.

Som udgangspunkt vil restaureringer altid føre tre uønskede forhold med sig. Vandløbet får en længere strækning og vedligeholdelsen fordyres derfor tilsvarende. De tilstødende marker får en uhensigtsmæssig figur, hvilket øger dyrkningsomkostningerne væsentligt og giver en dårligere udnyttelse af indsatsstofferne. Og sluttelig vil det stort set altid føre til en hævnning af vandstanden, og dermed dårligere afvandingsforhold for tilstødende marker med hyppigere oversvømmelser til følge.

Vi er derfor som udgangspunkt imod vandløbsrestaureringer, medmindre dette sker gennem frivillig inddragelse af alle lodsejere og da kun mod en fuldstændig og aftalt kompensation.

Rørlægninger.

Som udgangspunkt mener jeg ikke, at allerede rørlagte strækninger skal frilægges igen. Rørlægningerne er i sin tid sket med en god begrundelse, det være sig en vanskelig bund, flydesand, mosejord, stor brederosion, altså helt fundamentale forhold, der ikke har ændret sig med tidens løb. Og disse forhold ændrer sig heller ikke, uanset hvor meget man tænker sig ved et fjernt skrivebord.

En nyåbning af rørlagte strækninger vil få meget betydelige konsekvenser for de berørte landmænd, selvfølgelig med meget store variationer fra sted til sted.

Også her må den enkelte landmand insistere på, at dette kun må ske efter frivillige aftaler med de berørte parter, og kun mod fuld erstatning.

Dyrkningsmæssige konsekvenser.

Hvis vedligeholdelsen af et vandløb forringes eller ophører, vandstanden hæves, vandløbets forløb ændres, styrt fjernes, vil det meget ofte få betydelige konsekvenser for dyrkningen af de arealer, der afvander til dette vandløb. Det vil betyde en langsommere afstrømning og vandstanden i vandløbet, i grøfter og dræn, og på markerne vil øges. Dette vil især være tilfældet i helt flade områder, og hvor der ikke er et naturligt fald, der kan modvirke en ringere vedligeholdelse. Arealerne vil derfor blive mere våde med hyppige oversvømmelser til følge, hvilket vil give problemer med rettidig bearbejdning, med tilsåning og med høst. Det vil betyde større omkostninger og udbyttetab, og dermed en dårligere udnyttelse af alle indsatsstoffer, f.eks. brændstof og kvælstofgødning. Hvis arealerne bliver vådere end nu, kan det medføre, at korndyrkning må ophøre og erstattes af afgræsning eller lignende. Det er imidlertid ikke godt at sende kvier på græs på meget fugtige enge. Der er stor risiko for fluestik, hvorved kvien bliver meget syg, og det vil ødelægge yveret på kvien, som derefter med stort tab må slagtes. Der er også stor risiko for angreb af lungeorm og leverikter, som også vil resultere i dyr, der aldrig vil nå en høj ydelse siden hen. Medicinforbruget vil øges, og dyrevelfærden vil forringes markant.

Skal der bjerges hø er der heller ikke nogen særlig god økonomi i dette, især ikke hvis høslættet skal tages sent. Hø taget senere end midten af juni mister meget af sin værdi, og er det først taget

i midten af juli eller senere er høet reelt værdiløst, på samme måde som hø fra MVJ-arealer kun har en ringe værdi.

Desuden vil det helt sikkert blive meget vanskeligt at lave hø, når vandstanden stiger. Det giver både en våd og fugtig bund i marken, der vanskeliggør en hurtig tørring af græsset til hø, idet solvarmen om dagen vil få vandet til at fordampe, hvorefter det afsættes i det overliggende græs og derved besværliggør tørringen til hø. Når markerne bliver mere fugtige, gør det også færdsel med vore maskiner meget vanskelig, ja måske umulig. Under alle omstændigheder vil en overgang fra omdriftsareal til kontinuerlig græsmark påføre os meget betydelige tab. Tab som vil være i mange millioner kroners klassen.

Der kunne så eventuelt ske en tilmelding til MB eller MVJ-ordninger, men disse er i dag så stærkt forringede og helt ude af trit med udviklingen, at en indtræden i disse under de nugældende forhold også vil føre meget markante tab med sig. Desuden giver de væsentligt mere bureaukrati og stor risiko for forsinket udbetaling af EU-støtten. Hvis MB- og MVJ-ordningerne i det hele taget skal have en fremtid må beløbssatserne reguleres, så de svarer til den kornpris, der er kommet i de senere år. Det vil sige, at der for gode jorder, skal gives mellem 3.000 og 4.000 kr oven i enkeltbetalingsstøtten.

Ændrede forhold for vandløbene, f.eks. gennem ændret vedligeholdelse med mindre oprensning end i dag vil derfor dels forringe vandløbets kvalitet, det vil mange steder give en dårligere vandkvalitet, og det vil betyde meget betydelige tab for os lodsejere, også i mindre fiskeleje.

Erstatning.

Der skal derfor udbetales ganske betydelige beløb i erstatning til de landmænd, som det rammer (og de kommuner, som det rammer). Dette skal ske kontant; en gang for alle. Det vil sige som en ekspropriation. Ikke gennem en mere eller mindre tvungen tilmelding til en EU-baseret ordning, der kan ændres eller være væk i morgen, og som med de nuværende beløbssatser langt fra giver fuld erstatning for vore tab.

Arealer, der kun kan dyrkes med græs, har en væsentlig mindre værdi, end omdriftsarealer, der kan dyrkes med korn, raps og majs. Det tab, som vil blive krævet dækket ind, vil således også omfatte den betydelige værdiforringelse på selve arealet, omkostninger til fremskaffelse af alternative arealer, ekstra dyrkningsomkostninger mm, og vil således ofte udgøre nogle meget betydelige beløb for hver enkelt lodsejer.

Med håb om, at denne klage vil medføre, at denne forfærdelige lov tages af bordet igen.

Med venlig hilsen

